

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ІДЕОЛОГІЇ”
(для бакалаврів)**

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2013

Підготовлено старшим викладачем кафедри політології
І. О. Козакевич

Затверджено на засіданні кафедри політології
(протокол № 4 від 25.12.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Козакевич І. О. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Сучасні політичні ідеології” (для бакалаврів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. – 30 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, загальні вказівки щодо організації самостійної роботи студентів, питання для самоконтролю, тести підсумкового контролю та список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2013
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2013

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Ідеологія завжди являє собою конкретно-історичне системне відображення сутнісних сторін політичної дійсності і виступає формою класової, групової, станової свідомості і самосвідомості. Це система ідей, гіпотез, концепцій, теорій, ідеалів, гасел, програм, в яких відбиті докорінні політичні та економічні інтереси соціальних спільностей і груп, їхні практичні позиції в суспільному житті, а також погляди на хід суспільного розвитку і на відображення цього розвитку в ідеологіях інших соціальних суб'єктів.

Відзеркалення буття, усвідомлення свого місця в ньому і потреб щодо його (буття) перетворення у відповідності з цими потребами є головними ознаками ідеології.

Турбуючись про розповсюдження своїх поглядів на весь клас і все суспільство, ідеологи розробляють не лише зміст ідеології, але й систему заходів впливу на суспільну психологію мас, провідними серед яких є засоби освіти, інформації, культури і виховання. В життя входять такі нові суспільні явища, як пропаганда та агітація. Завдяки їм ідеологія стає своєрідним центром біфуркації духовних силових ліній суспільства, оточує їх своїм всеохоплюючим впливом, задає тональність, обумовлює повороти в тому чи іншому напрямі, забезпечує включеність у суспільну практику.

Як система поглядів, ідей і концепцій, ідеологія знаходить своє втілення в різноманітних формах суспільної свідомості, які розрізняються за предметом, характером відображення інтересів соціального суб'єкта, а також за тією функцією, яку вони виконують у суспільному житті. Означене втілення не є абсолютним. Більшою мірою ідеологія “входить” у такі форми суспільної свідомості, як політично- і правосвідомість, мистецтво і мораль, філософія і наука; меншою мірою — в економічну свідомість людини, релігію тощо. В результаті означеного входження, ті чи інші форми суспільної свідомості втрачають свій самостійний статус, поступово ідеологізуються, виконують у суспільстві ідеологічну функцію.

У сучасній політичній дискусії проблема тлумачення місця та ролі ідеологій залишається досі не з'ясованою. Складнощі адекватного сприйняття знаних політичних ідеологій в українському середовищі викликані пріоритетом політичної кон'юнктури над науковою об'єктивністю, а також відсутністю новітньої літератури з цього питання. Оскільки вплив ідеологічних чинників значний, корисно на-

бути відомості про них та про ідеології, з якими вони пов'язані. Коли студенти усвідомлять ідеологічні припущення й висновки, котрі випливають з них, це може допомогти їм бути критичнішими. До певної міри, порівнюючи головні політичні ідеології, даний курс допоможе вирішити це завдання. Отож, потрібно відрізнити квінтесенцію даної ідеології, постійні засади від змінних. Важливо також, які елементи різних ідеологій трансформувалися одна в одну, а які просто спільні. Знаючи це, ми наблизимося до розуміння, як і чому в щоденному житті, політиці чи в суспільних науках існують відмінні інтерпретації людського світу. Тому навчальний курс “Сучасні політичні ідеології” є вкрай актуальним і потрібним. Він пропонує студентам порівняльний аналіз історії становлення та змісту таких провідних сучасних ідеологій як класичний лібералізм, сучасний лібералізм, консерватизм, соціалізм. Розгляд даних теорій здійснено за формалізованими базовими характеристиками, що допомагає перенести акцент дослідження у функціональну площину.

Сучасні політичні ідеології є спеціальним професійно-орієнтованим курсом підготовки політологів, що базується на основі гуманітаризації системної, безперервної освіти та загальногуманітарного блоку визначеного Міністерством освіти і науки України. Головним базисним курсом при вивченні дисципліни є історія зарубіжних політичних вчень, історія політичної думки в Україні, вступ до спеціальності. Дисципліна відноситься до спеціального блоку, бо користується специфічним категоріальним апаратом, продовжує систематичне вивчення основних політико-ідеологічних та теоретичних шкіл, закладаючи основи для прикладного аспекту знань майбутнього бакалавра політології.

Вивчення навчальної дисципліни “Сучасні політичні ідеології” організовується на принципах кредитно-модульної системи, яка сприяє систематичній і динамічній роботі студентів над засвоєнням досить складної теоретичної дисципліни, з використанням модульної технології навчання та рейтингового оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу.

Метою курсу є ознайомлення студентів з найбільш впливовими ідейно-політичними течіями, ідеологіями, доктринами, формування у студентів демократичної політичної культури.

Самостійна робота над навчальним матеріалом є індивідуальним видом роботи на семінарах, конференціях, передбачає виконання

практичних завдань та контрольних робіт. Вона здійснюється відповідно до навчальних планів, навчальної і робочої програм з курсу.

Метою самостійної роботи студентів є:

- забезпечення фундаментальної загальноосвітньої та практичної підготовки студентів;
- засвоєння методів самостійного вивчення навчального матеріалу, навичок пошуку більш глибоких знань;
- підвищення ефективності навчального процесу за допомогою організації позааудиторного навчання відповідно до особистих здібностей кожного студента;
- оволодіння студентами культурою розумової праці, вмінням орієнтуватися у потоці наукової інформації, розвиток незалежності мислення, формування власної точки зору на проблеми, що вивчаються.

Ефективність самоосвіти, яка є одним із основних методів навчання студентів, визначається постійністю, послідовністю і наполегливістю в роботі з навчальним матеріалом, здійсненням самоконтролю, систематичністю занять, вмінням поєднати практичні навички з теорією.

Самостійна робота студентів денної форми навчання починається після вступної лекції, на якій викладач дає основні рекомендації щодо методики самостійного опанування курсом “Інформаційно-комунікаційний менеджмент”.

Основними формами самостійної роботи є:

- робота з підручниками та посібниками;
- робота з науковою літературою;
- самостійне вивчення окремих тем і питань до семінарських та практичних занять на основі навчальної, монографічної літератури, документів, матеріалів, періодичних видань;
- підготовка реферату;
- підготовка до аудиторної контрольної роботи;
- підготовка до консультації з викладачем;
- підготовка до заліку та екзамену.

Робота з літературою.

Студентові варто працювати одночасно з 2–3 підручниками.

У списку рекомендованої літератури з кожної теми курсу подано монографії і статті вітчизняних вчених та політологів близького й далекого зарубіжжя. Звичайно, при підготовці не обов’язково обмежуватись цим списком.

Перш ніж розпочинати вивчення монографії чи статті, рекомендується познайомитись з відповідним розділом підручника, щоб мати загальне уявлення про досліджувану проблему. Працюючи з монографією, найбільш цікаві факти, судження й висновки доцільно занотувати, обов'язково посилаючись на автора.

Якщо у науковій літературі Вам зустрілась незрозуміла дефініція, обов'язково треба звернутися до відповідних словників чи довідників.

Екзамени та заліки є підсумковими формами контролю знань студентів і проводяться у письмовій формі.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ІДЕОЛОГІЇ”

№ пор.	Назва змістового модулю і теми
1	2
1	<p>Змістовий модуль I. Предмет, метод, проблематика, завдання дослідження сучасної політичної ідеології, її місце в системі наук</p> <p>Предмет, метод та завдання дослідження сучасних політичних ідеологій як науки і навчального предмету, її місце в системі наук</p>
2	Політична свідомість
3	Сутність, функції та рівні політичної ідеології
4	<p>Змістовий модуль II. Основні політичні ідеології сучасності в європейському та світовому вимірі</p> <p>Сучасна соціал-демократія (демосоціалізм, соціальна демократія)</p>
5	Сучасний лібералізм (неолібералізм)
6	Сучасний консерватизм (неоконсерватизм)
7	Сутність й особливості тоталітарних типів ідеології
8	Націоналізм

1	2
9	Змістовий модуль III. Спрямованість (ідеологічне забезпечення) процесу соціальних змін
10	Ідеологічні засади соціотворчого процесу Україна в глобалізованому світі: виклики, ризики і небезпеки процесу соціальних змін
Разом годин: 108	

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ
дисципліни
“СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ІДЕОЛОГІЇ”**

Змістовий модуль I. Предмет, метод, проблематика, завдання дослідження сучасної політичної ідеології, її місце в системі наук

1. Предмет, метод та завдання дослідження сучасних політичних ідеологій як науки і навчального предмету, її місце в системі наук.
2. Політична свідомість.
3. Сутність, функції та рівні політичної ідеології.

• Готуючись до першого питання, студент має усвідомити сутність поняття “політична ідеологія”; з’ясувати об’єкт та предмет навчального курсу “Сучасні політичні ідеології”; ознайомитись з понятійно-категоріальним апаратом сучасних політичних ідеологій як науки і навчального предмету, визначити її місце в структурі сучасної політичної науки, процесі підготовки фахівців.

Необхідно зосередити увагу на з’ясуванні взаємозалежності та взаємообумовленості ідеології й філософії, ідеології й науки, ідеології й релігії; також слід охарактеризувати зв’язок між такими поняттями як “ідеологія” та “утопія”, “ціна” ідеології, а також з’ясувати феномен, особливості та аспекти ідеологічного мислення, проблематику нової ідеології.

Слід зосередити свою увагу на основних напрямках розвитку ідей та концепцій ідеології в ХХ та на початку ХХІ століть. В контексті вивчення формування та розвитку основних ідейно-політичних течій

необхідно розкрити сутність наступних понять: ідея, концепція, доктрина, теорія й ідеологія. Охарактеризувати типологію європейської ідеології, а також вплив метафізики, позитивізму, емпіризму, ірраціоналізму та нігілізму, модерну і постмодерну на процес становлення і розвитку сучасних політичних ідеологій.

• Під час підготовки до другого питання слід зосередити увагу на понятті “політична свідомість”; простежити та охарактеризувати умови виникнення та шляхи її формування, як сукупності уявлень, що опосередковують відношення суб’єктів до явищ політичної влади; зупинитись на розгляді особливостей та специфіки індивідуальної і групової політичної свідомості. Охарактеризувати політичну свідомість як чинник, що впливає на процес політичної соціалізації індивіда, а також простежити залежність політичної свідомості від наявності спеціальних знань і форм участі людини у відносинах влади. Особливу увагу слід приділити аналізу структури політичної свідомості: гносеологічна, аксеологічна, соціологічна, а також рівнів функціонування (теоретико-концептуальний, програмно-політичний, актуалізований) та самих функцій політичної свідомості. Також необхідно простежити зв’язок між політичною свідомістю і політичною поведінкою, як структурними елементами політичної системи суспільства. Підлягають ретельному вивченню тенденції розвитку та особливості політичної свідомості українського суспільства.

• При вивченні третього питання студент має з’ясувати сутність і функції (об’єднуюча і регулююча) політичної ідеології, як учення про ідеї. Слід зосередити увагу на характеристиці рівнів та механізм реалізації політичної ідеології; розглянути політичну ідеологію і політичну психологію як форми вияву, організації, способи існування політичної свідомості та її функціонування. Також необхідно зосередити увагу на понятті “політична поведінка”, як різновиді соціальної активності суб’єктів та універсальній характеристиці політичного життя, а також надати характеристику основним типам політичної поведінки: відкритий (політична дія) і закритий (політична бездіяльність).

Теми рефератів:

1. Проблематика та завдання дослідження сучасної політичної ідеології як науки, її місце в системі наук.
2. “Ціна” ідеології.

3. Особливості політичної свідомості українського суспільства.
4. Громадська думка як форма політичної свідомості.
5. Поняття про основні типи європейської ідеології. Проблема нової ідеології.

Запитання та завдання для самоконтролю:

1. Розкрийте суть поняття “політична ідеологія”, як систематизованої сукупності ідейних поглядів.
2. Охарактеризуйте ідеологію як форму мотивації політичної поведінки групових суб’єктів.
3. Дайте характеристику політичній свідомості, як найважливішому спектру політичної діяльності.
4. Поясніть відмінність ідеології від науки з огляду на їх функціональні аспекти.
5. Охарактеризуйте політичну ідеологію як специфічну форму свідомості та самосвідомості.
6. Проаналізуйте структурні елементи політичної ідеології (ідеї, гіпотези, концепції, теорії, ідеали).

Література [5; 17; 18; 20; 24; 25; 37; 49; 52; 67; 73; 91; 94; 100; 103; 131; 132; 133; 135; 141]

Змістовий модуль II. Основні політичні ідеології сучасності в європейському та світовому вимірі

1. Сучасна соціал-демократія (демосоціалізм, соціальна демократія).
2. Сучасний лібералізм (неолібералізм).
3. Сучасний консерватизм (неоконсерватизм).
4. Сутність й особливості тоталітарних типів ідеології.
5. Націоналізм.

- Готуючись до першого питання, студент має ознайомитись з витоками та історичними передумовами виникнення сучасної соціал-демократії, зокрема, слід зосередити свою увагу на так званих “лівих ідеологіях”. Виникнувши в середині ХІХ ст. і будучи обумовлене початковим, найбільш гострим етапом боротьби робітничого класу й буржуазії, ідеологія марксизму-ленінізму особливу увагу приділяла революційним методам переходу від капіталізму робітничого руху до соціалізму, обґрунтуванню диктатури проле-

таріату, розробці стратегії і тактики революційного руху. Також необхідно підкреслити основну відмінність між ліворадикальною течією марксизму-ленінізму та соціал-демократією: на відміну від марксизму, соціал-демократична ідеологія виходила й виходить з пріоритету поступовості історичної еволюції суспільства в напрямі ладу соціальної справедливості й рівності громадян незалежно від їх суспільного становища, збереження при цьому соціального та міждержавного миру.

В контексті вивчення історичної еволюції соціал-демократії необхідно зупинитись на постатях відомих ідеологів та практиків, таких як Ф. Лассаль, Е. Бернштейн, А. Мільеран, Г. Фольмар, В. Брандт, Л. Жоспен, Ф. Міттеран, П. Моруа, У. Пальме, Х.-Й. Фогель, Ж.-П. Шевенман, Е. Епплер та ін.

Необхідно також охарактеризувати особливості соціал-демократії в різних регіонах світу (Азії, Африці та Латинській Америці), а також в Україні.

- Під час підготовки до другого питання в першу чергу слід звернути увагу на філософсько-політологічні витоки, історичні умови формування, теоретичні засади політичної доктрини лібералізму, основні цінності ліберальної ідеології (Дж. Локк, Ш.-Л. Монтеск'є, А. Сміт, І. Кант, А. де Токвіль, І. Бентам, Ф. Науманн, Дж. Дьюї, Г. Спенсер, Дж. С. Мілль, Дж. Кейнс, Ф. Д. Рузвельт, В. Жіскар д'Естен, К. Поллен та ін.). Так, лібералізм ще на початкових етапах свого формування, успадкувавши ідейне багатство Д. Локка, А. Сміта, Т. Гоббса, які пов'язували свободу особистості з повагою до основних прав людини, а також з системою приватної власності, поклав у основу своєї концепції ідеали вільної конкуренції, ринку, підприємництва. Відповідно провідними політичними ідеалами лібералізму виступали правова рівність громадян, договірна природа держави, а потім і рівноправність суперництва в політиці.

На ліберальній ідейній основі отримали розвиток численні теорії політичної участі, партисипаторної демократії, а також елітарні концепції, що підкріпило популярність лібералізму серед прибічників різних моделей політичного облаштування суспільства на основі приватної власності, акцентувало на забезпеченні стабільності капіталістичних відносин.

Також необхідно зупинитися на особливостях лібералізму, зумовлених історичним розвитком та політичними традиціями різних регіонів світу. Лібералізм в ХХ столітті. “Новий курс” Ф. Д. Рузвель-

та. Ліберал-технократизм. Ліберал-реформізм. Неолібералізм. Політичні програми американських лібералів. Характерні риси ідеології та політики європейських лібералів. Лібералізм в Азії, Африці і Латинській Америці. Ліберальні ідеї в практиці державного будівництва в Україні.

- При підготовці до третього питання слід розкрити сутність консервативної ідеології в працях її творців (Ф. Шатобріан, Е. Бьорк, С. Колрідж, У. Вордсворт, Ж. де Местр, Ф. Ламенне, Л. Бональд, Г. К. Кальтенбруннер, Р. Скрутон, Г. Моргентау та ін.), а також зупинитись на характеристиці класичного консерватизму і традиціоналізму. Фундаментальна ідея консерватизму, сформульована ще Е. Берком у "Роздумах про французьку революцію" (1790), була у визнанні протиприродності свідомої перебудови суспільства. У руслі такого підходу цінності свободи, рівності та прогресу втрачали свою першопричину порівняно з ідеями традиціоналізму, наступності, ієрархичності, аристократизму.

Необхідно прослідкувати еволюцію ідеологічного вдосконалення консерватизму та зміцнення позицій неоконсерватизму в світовій політичній практиці. У другій половині ХХ ст. соціально-економічні й політичні зміни у світі примусили консерваторів перейти до більш складної аргументації в апологетиці західного способу життя і демократії. Неоконсервативна течія (Д. Белл, З. Бжезинський, Н. Подгорець) зробила натиск на вимогу зміни законності та правопорядку, протистояння будь-яким починанням, здатним підірвати стабільність політичної системи Заходу й зменшити владу великого капіталу.

Консервативні ідеї в практиці діяльності політичних партій України.

- Четверте питання, присвячене тоталітарним політичним ідеологіям, вимагає зосередження уваги навколо соціально-історичних умов виникнення, особливостей становлення й утвердження, панування та загибелі більшовизму і фашизму. Слід проаналізувати основоположні тенденції та процеси, що супроводжували зміцнення позицій тоталітарних політичних доктрин: особливості процесу соціалізації, виховання, способу життя, формування нової людини; вождизм, підпорядкування мас авторитетові, людини та суспільства — державі; зведення до мінімуму парламентаризму, воєнізація державних структур, військово-політична експансія, існування примусової праці, політичний терор проти опозиції тощо.

Націонал-радикальні партії в Україні.

• Під час підготовки до цього питання необхідно розкрити сутність національної ідеології: соціо-історичні, теоретико-методологічні та духовні засади формування, розвитку та функціонування. Також слід надати характеристику джерелам та історичним типам націоналізму, його практичним аспектам (націоналізм як мова та символіка, соціально-політичний рух й ідеологія нації).

Слід проаналізувати різновиди (підвиди) національної ідеології: етнічний (культурний), консервативний, політичний і громадянський націоналізми, ліберально-демократичний (поміrkований) та інтегральний (радикальний) націоналізми. Поняття про буржуазний націоналізм. А також необхідно зупинитися на проблемах формування української національної ідеології в умовах сьогодення, ролі української еліти у формуванні національної ідеології.

Теми рефератів:

1. Марксизм-ленінізм як одна з найконфронтаційніших ідеологій.
2. Концепція “соціального партнерства”: сутність, витоки, еволюція.
3. Історичні умови формування, теоретичні засади політичної доктрини лібералізму.
4. Теорія політичної участі.
5. Теорія партисипаторної демократії.
6. Фундаментальні ідеї консерватизму у працях Е. Берка.
7. Основні засади неоконсерватизму.
8. Порівняльна характеристика більшовизму та фашизму.
9. Буржуазний націоналізм.

Запитання та завдання для самоконтролю:

1. З’ясуйте зміст і значення сучасної соціал-демократії.
2. Ознайомтесь із науковою спадщиною Е. Бернштейна як основоположника соціал-реформізму.
3. Дайте характеристику ліберал-технократизму та ліберал-реформізму.
4. Назвіть та дайте характеристику основним цінностям консервативної ідеології.
5. Проаналізуйте джерела та історичні типи націоналізму.

Література [8; 13; 14; 20; 23; 24; 29; 30; 32; 33; 38; 45; 47; 48; 62; 67; 78; 85; 87; 90; 117; 118; 130; 138; 139; 144; 146]

Змістовий модуль III. Спрямованість (ідеологічне забезпечення) процесу соціальних змін

1. Ідеологічні засади соціотворчого процесу.
2. Україна в глобалізованому світі: виклики, ризики і небезпеки процесу соціальних змін.

- Розглядаючи перше питання слід зупинитися на особливостях процесу взаємодії влади і народу, правової держави і громадянського суспільства; розкрити суть наступних термінів і понять: ідеологічний плюралізм, толерантність, консенсус та співпраця, діалог політичних сил як передумова соціотворчого процесу. Поняття про народовладдя, владу й опозицію та їх характеристика. Взаємний демократичний контроль основних соціальних суб'єктів. Національна ідея як визначальний чинник процесу соціальних змін. Необхідно також звернути увагу на такі принципово важливі складові демократичного розвитку, як соціальна мобілізація та інтеграція; оцінити вагу історичного досвіду як цінності і передумови процесу соціальних змін, проаналізувати особливості української геополітики та перспективи входження України до європейської та світової спільноти.

- Під час підготовки до другого питання необхідно зупинитись на тлумаченні поняття “глобалізація”, зокрема як загрози суверенного розвитку України. Також слід звернути увагу на сутність та особливості впливу глобалізаційних процесів на Україну, пропозиції стосовно шляхів мінімізації її негативного впливу. Глобалізація все більше і більше розмиває національні кордони і робить структурно неможливим для індивідуальних націй підтримувати незалежні або навіть автономні економіки, форми правління і соціальні структури, а з іншого боку забезпечує обмін соціокультурними та іншими цінностями, соціальним досвідом, що є не менш важливим для суспільного прогресу. Таким чином, суверенітет та національна ідентичність окремих країн, задіяних у глобалізаційних процесах, стають вразливішими.

Необхідно також надати характеристику основним аспектам глобалізації: глобалізація як інтернаціоналізація, глобалізація як лібералізація, глобалізація як універсалізація, глобалізація як вестернізація або модернізація, глобалізація як детериторізація.

Теми рефератів:

1. Україна в глобальних та європейських інтеграційних процесах.
2. Феномен “розколотої цивілізації”.

3. Прагматизм та гедонізм — основні течії сучасного глобального порядку.
4. Транснаціоналізація світової економіки — сучасний етап глобалізації.
5. Особливості переходу від біполярного до монополярного світу.
6. Оптимальна економіко-політична модель майбутнього розвитку України в умовах.

Запитання та завдання для самоконтролю:

1. З'ясуйте зміст і значення поняття “глобалізація”.
2. Охарактеризуйте взаємодії влади і народу, правової держави і громадянського суспільства.
3. Надайте характеристику поняттям “соціальна мобілізація” та “інтеграція”.
4. Розкрийте зміст глобалізації, як підстави для утвердження рівності можливостей в мовно-гуманітарній сфері.
5. Охарактеризуйте позитивні та негативні риси глобалізаційних процесів.

Література [1; 9; 10; 11; 16; 30; 41; 46; 48; 53; 54; 57; 58; 76; 77; 79; 88; 106; 129; 148]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Об'єкт, предмет, методи дослідження сучасної політичної ідеології.
2. Проблематика та завдання дослідження сучасної політичної ідеології як науки, її місце в системі наук.
3. Ідеологія і філософія: загальне й особливе.
4. Ідеологія і наука: загальне й особливе.
5. Ідеологія і релігія: загальне й особливе.
6. Ідеологія й утопія: загальне й особливе.
7. “Ціна” ідеології.
8. Поняття про основні типи європейської ідеології. Проблема нової ідеології.
9. Поняття про політичну свідомість: її сутність, структура, умови виникнення та шляхи формування.
10. Громадська думка як форма політичної свідомості.
11. Політична свідомість, як найважливіший спектр політичної діяльності.

12. Політична свідомість і політична поведінка.
13. Особливості політичної свідомості українського суспільства.
14. Сутність, функції та рівні політичної ідеології.
15. Поняття цінності політичної ідеології.
16. Єдність та взаємодія політичної психології та ідеології.
17. Типи політичних ідеологій в європейському та світовому просторово-часовому вимірі.
18. Сучасна соціал-демократія (демосоціалізм, соціальна демократія).
19. Теорія “демократичного соціалізму”.
20. Практика діяльності Соціалістичного Інтернаціоналу. “Народний капіталізм”.
21. Самоврядувальні засади в діяльності соціал-демократів.
22. Соціал-демократи в Азії, Африці та Латинській Америці: теорія та практика.
23. Розвиток ідей соціал-демократії в практиці державно-правового будівництва в Україні.
24. Сутність лібералізму як політичної ідеології: сутнісні характеристики й особливості.
25. Філософсько-політологічні витоки, історичні умови формування лібералізму.
26. Основні цінності ліберальної ідеології.
27. Основні положення “держави загального добробуту”.
28. Лібералізм у ХХ ст.: неолібералізм, ордолібералізм, лібертаріанізм.
29. “Новий курс” Ф. Д. Рузвельта.
30. Ліберал-технократизм. Ліберал-реформізм.
31. Політичні програми американських лібералів.
32. Характерні риси ідеології та політики європейських лібералів.
33. Лібералізм в Азії, Африці і Латинській Америці.
34. Міжнародні об’єднання лібералів. Ліберальний Інтернаціонал.
35. Традиції лібералізму в європейському менталітеті.
36. Ліберальні ідеї в практиці державного будівництва в Україні.
37. Консерватизм і традиціоналізм.
38. Основні політичні цінності й ідеї класичного консерватизму.
39. Основні різновиди консерватизму (католицький, націонал-консерватизм, технократичний, лібертаристський, екологічний).
40. Консерватизм у християнстві.
41. Проблеми ліберально-консервативного консенсусу.

42. Неоконсерватизм (право- і ліворадикальний, поміркований, центристський і традиційний).
43. Соціальна практика та результати діяльності консервативних партій США, Західної Європи й Японії.
44. Ісламський фундаменталізм. Характерні риси організації і політики фундаменталістських партій. Панісламізм.
45. Консерватизм і правий радикалізм.
46. “Нові праві” в Європі та США.
47. Правий радикалізм і націоналізм. Популізм.
48. Консервативні ідеї в практиці діяльності політичних партій України.
49. Сутність й особливості тоталітарних типів ідеології.
50. Характеристика тоталітарних режимів у працях Х. Арендт, З. Бжезинського та ін.
51. Антигуманні ідеології у ХХ ст.: особливості та причини інтенсивного поширення.
52. Нацистське і комуністичне панування: спільне та відмінне.
53. Ідеологічні концепції Джентіле, Муссоліні, Гітлера й Розенберга, Троїцького, як основа сучасних форм тоталітаризму.
54. Виклики, загрози і небезпеки, що породжуються тоталітарними типами ідеологій та відповідними політичними режимами.
55. Націонал-радикальні партії в Україні.
56. Сутність національної ідеології: соціоісторичні, теоретико-методологічні та духовні засади формування, розвитку та функціонування.
57. Історичні типи націоналізму (етнічний (культурний), консервативний, політичний, громадянський, ліберально-демократичний (поміркований) та інтегральний (радикальний) націоналізми).
58. Націоналізм, нацизм, шовінізм.
59. Джерела націоналізму.
60. Поняття про буржуазний націоналізм.
61. Націоналізм у ХХ ст. Розпад імперій як історична передумова розвитку сучасного націоналізму.
62. Політична ідеологія централізованої держави за часів Київської Русі.
63. Проблеми формування української національної ідеології в умовах сьогодення.
64. Роль української еліти у формуванні національної ідеології.
65. Партії національно-патріотичного спрямування в Україні.

66. Поняття про спрямованість (ідеологічне забезпечення) процесу соціальних змін.
67. Ідеологічні засади соціотворчого процесу.
68. Особливості процесу (механізму) взаємодії влади і народу, правої держави і громадянського суспільства.
69. Поняття про народовладдя, владу й опозицію та їх характеристика.
70. Демократизм в умовах “перехідного” періоду в Україні.
71. Поняття про взаємний демократичний контроль основних соціальних суб’єктів.
72. Національна ідея як визначальний чинник процесу соціальних змін.
73. Український солідаризм — ідеологія національної єдності або ідеологія національної держави.
74. Ідеологія національних інтересів та демократичних цінностей — інтегральна ідеологія майбутньої Української держави.
75. Значення мовного аспекту в українській національній ідеології.
76. Проблема меж і розвитку. Поняття про соціальну мобілізацію та інтеграцію.
77. Історичний досвід як цінність і передумова процесу соціальних змін.
78. Концепція ООН сталого розвитку.
79. Українська геополітика. Перспективи входження України до європейської та світової спільноти.
80. Україна в глобалізованому світі: виклики, ризики і небезпеки процесу соціально-політичних змін.
81. У. Бек, Е. Гідценс, Н. Луман про ризики в сучасному суспільстві.
82. Суверенітет, національна ідентичність і перспективи соціальних змін в глобалізованому просторі.
83. Роль політичної ідеології в трансформаційних процесах.
84. Ідеологія перехідного суспільства.
85. Ідеологічна глобалізація: соціокультурний аспект.
86. Глобалізація, як руйнівник національної ідентичності.
87. Глобалізація як нова ідеологія. Формування “планетарної ідеології”.
88. Модернізація ідеології в умовах структурних змін сучасного українського суспільства.
89. Конфронтація ідеологій, як передумова модернізаційних процесів.

ТЕСТИ
ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
З КУРСУ “СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ІДЕОЛОГІЇ”

1. Почуття й емоції, що викликані політичними обставинами, формують в особистості:

- а) пізнавальну орієнтацію;
- б) емоційну орієнтацію;
- в) оцінну орієнтацію;
- г) нормативну орієнтацію.

2. Політична культура суспільства може бути визначена як:

- а) сукупність соціальних, економічних і етнічних характеристик членів даного суспільства;
- б) спрямованість і стан політичних орієнтацій людей;
- в) система домінуючих політичних переконань вищих верств суспільства;
- г) ніщо з перерахованого її не визначає.

3. Недолік дослідження політичних культур різних суспільств, розпочатою Г. Алмондом і С. Вербою, полягає в:

- а) застосуванні несумісних ідеологічних методик дослідження;
- б) оперуванні уривчастими та фрагментарними даними;
- в) необґрунтованості висновків;
- г) сукупності перерахованого.

4. До структури громадянського суспільства не належать:

- а) громадські об'єднання та організації;
- б) політичні партії і рухи;
- в) апарат держави;
- г) система недержавних засобів масової інформації.

5. Економічна свобода у громадянському суспільстві — це можливість:

- а) розпоряджатися майном;
- б) бути власником;
- в) бути економістом;
- г) бути підприємцем.

6. Зв'язок громадянського суспільства з правовою державою виявляється у тому, що:

- а) правова держава — це результат розвитку громадянського суспільства й умова його подальшого вдосконалення;
- б) правова держава декларує існування громадянського суспільства;
- в) правова держава та громадянське суспільство є майже тотожними поняттями, проте суспільство виникає раніше;
- г) громадянське суспільство внаслідок виборів формує правову державу.

7. Ідеї, теорії, погляди, переконання, почуття, настрої та звички щодо діючої чи бажаної політичної системи суспільства — це:

- а) політична діяльність;
- б) політичний процес;
- в) політична норма;
- г) політична свідомість.

8. Згідно з Р. Інґелхартom, постматеріалістичні цінності включають:

- а) волю вираження різних інтересів;
- б) необхідність економічного росту;
- в) збереження існуючого правопорядку;
- г) надійну систему соціального захисту.

9. Пріоритет стабільності, традиції, лояльності до влади, віри в Бога і відданість Батьківщині найбільше утверджує:

- а) соціалістична ідеологія;
- б) консервативна ідеологія;
- в) ідеологія класичного лібералізму;
- г) ніяка з перерахованих.

10. Яка з ідеологій особливо апелює до необхідності ринкової економіки, свободи особи й обмеженню державного регулювання:

- а) соціалістична;
- б) фашистська;

- в) класичного лібералізму;
- г) ніяка з перерахованих.

11. Яке визначення найбільше відповідає сутності поняття “політична ідеологія”:

- а) як опис реалій політичної діяльності;
- б) як опис того, якою політика повинна бути;
- в) як опис політичної історії;
- г) як пророкування політичного майбутнього.

12. Вірно розкриває систему поглядів сучасного американського ліберала той, хто:

- а) підтримує ідею індивідуальної свободи та мінімального державного регулювання;
- б) підтримує широке державне регулювання суспільних процесів і політику, що зміцнює систему “рівних можливостей”;
- в) підтримує ідею націоналізації основних засобів виробництва;
- г) думає, що державі потрібен сильний лідер.

13. Відповідно до марксистської ідеології, особистість формується головним чином під впливом:

- а) навколишнього соціального середовища;
- б) самої природи конкретного індивіда;
- в) навколишнього середовища й особливостей природи кожної людини;
- г) родини та найближчого оточення конкретного індивіда.

14. Яка ідеологія особливо наголошує, що людина може змінюватися під впливом навколишнього середовища:

- а) фашизм;
- б) марксистсько-ленінський соціалізм;
- в) консерватизм;
- г) класичний лібералізм.

15. Яка з ідеологій особливо наголошує на значенні прагматизму раціоналізму:

- а) соціалізм;
- б) класичний лібералізм;

- в) консерватизм;
- г) жодна з названих.

16. Яка з ідеологій в основному не сприймає ситуації змагання ідей і багатопартійності в політичному житті суспільства:

- а) фашизм;
- б) класичний лібералізм;
- в) консерватизм;
- г) жодна з названих.

17. Ф. Міттеран був прихильником ідеології:

- а) соціал-демократичної;
- б) ліберальної;
- в) соціалістичної;
- г) націоналістичної.

18. Членом якої політичної партії був глава уряду Великобританії Ентоні Блер:

- а) консервативної партії Великобританії;
- б) ліберальної партії Великобританії;
- в) лейбористської партії Великобританії;
- г) комуністичної партії Великобританії.

19. Політику “Нового курсу” проводив:

- а) Ф. Д. Рузвельт;
- б) Р. Рейган;
- в) Г. Трумен;
- г) Дж. Ф. Кеннеді.

20. Представником якої політичної партії був В. Брандт:

- а) соціал-демократичної партії Німеччини;
- б) християнсько-демократичного союзу;
- в) вільної демократичної партії;
- г) партії “Зелених”.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Алмонд Г., Верба С. Гражданская культура и стабильность демократии // Полит. исслед. — 1992. — № 4.
2. Аренд Х. Традиции и современность: К истории политических идей // Государство и право. — 1991. — № 3.
3. Аристотель. Политика // Соч.: В 4 т. — М., 1976. — Т. 4.
4. Арон Р. Этапы развития социологической мысли. — М., 1993.
5. Бебик В. Н. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.
6. Бебик В. Як стати популярним, перемогти на виборах і утриматись на політичному олімпі. — К., 1993.
7. Бебик В. М., Головатий М. Ф., Ребкало В. А. Політична культура сучасної молоді. — К., 1996.
8. Бердяев Н. Истоки и смысл русского коммунизма. — М., 1990.
9. Бжезинский З. Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы. — М., 1999.
10. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посіб. — К., 1997.
11. Білорус О., Лук'яненко Д. та ін. Глобальні трансформації і стратегії розвитку. — К., 1998.
12. Бодуен Ж. Вступ до політології. — К., 1995.
13. Бурдерон Р. Фашизм: идеология и политика. — М., 1983.
14. Выдрин Д. Очерки практической политологии. — К., 1991.
15. Винниченко В. Відродження нації: У 3 ч. — К., 1990–1991. — Ч. 1–3.
16. Гавриленко І. М., Мельник П. В., Недюха М. П. Соціальний розвиток. — Ірпінь, 2001
17. Гаджиев К. С. Американская нация: национальное самосознание и культура. — М., 1990.
18. Гаджиев К. С. Политическая наука. — М., 1996.
19. Гаевский Б. Философия политики. — К., 1993.
20. Гаевський Б. Українська політологія. — К., 1995.
21. Гегель Г. В. Ф. Политические произведения. — М., 1978.
22. Гелей С. Василь Кучабський: від національної ідеї до державності. — Л., 1998.

23. *Гелей С.* Консервативна течія в політичній думці України XIX ст. — Л., 1996.
24. *Гелей С., Пастушенко Р., Рутар С.* Українська політологія: Навч. посіб. — Л., 1995. — Ч. 1.
25. *Гелей С., Пастушенко Р., Рутар С.* Українська політологія: Навч. посіб. — Л., 1996. — Ч. 2.
26. *Гелей С.* Консервативно-політологічна концепція державотворення. Василь Кучабський. — Л., 1997.
27. *Гелей С., Рутар С.* Політологія: Навч. посіб. — 5-те вид., перероб. і доп. — К., 2004.
28. *Геллер Э.* Нации и национализм. — М., 1991.
29. *Георгица А. З.* Сучасний парламентаризм: проблеми теорії та практики / Чернівецький держ. ун-т ім. Ю. Федьковича. — Чернівці, 1998.
30. *Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О. Г. Білорус та ін.* — К., 2001.
31. *Гоббс Т.* Философские основания учения о гражданине. — М., 1974.
32. *Голосов Г.* Сравнительная политология. — М., 1995.
33. *Грінченко Б., Драгоманов М.* Діалоги про українську національну справу. — К., 1994.
34. *Грушевський М.* На порозі нової України. — К., 1918.
35. *Грушевський М.* Хто такі українці і чого вони хочуть. — К., 1991.
36. *Гузар І.* Україна в орбіті європейської думки. — Торонто; Львів, 1995.
37. *Гунчак Т.* Україна. Перша половина XX століття: нариси політичної історії. — К., 1993.
38. *Даниленко М., Касьянов Г., Кульчицький С.* Сталінізм на Україні: 20–30-ті роки. — К., 1991.
39. *Дві концепції української політичної думки: Вячеслав Липинський — Дмитро Донцов.* — Нью-Йорк, 1990.
40. *Демкович-Добрянський М.* Україна і Росія. — Львів; Краків; Париж, 1993.
41. *Демократическое правовое государство и гражданское общество.* — М., 2005.
42. *Донцов Д.* Історія розвитку української державної ідеї. — К., 1991.
43. *Донцов Д.* Українська державна думка і Європа. — Л., 1919.

44. *Ентин Л.* Разделение властей: опыт современных государств. — М., 1995.
45. *Желев Ж.* Фашизм: Тоталитарное государство. — М., 1991.
46. *Забужко О.* Філософія української ідеї та європейський контекст. — К., 1993.
47. *Зайчук О. В.* Правовая система США: Историко-теоретический анализ. — К., 1992.
48. *Зіллер Ж.* Політико-адміністративні системи країн ЄС. Порівняльний аналіз. — К., 1996.
49. *Історія політичних і правових вчень: Підручник.* — К., 2004
50. *Історія розвитку політичної думки: Курс лекцій.* — К., 1996.
51. *Історія філософії України: Хрестоматія.* — К., 1993.
52. *Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посібник / В. М. Литвин, В. І. Гусев, А. Г. Слюсаренко та ін.* — К., 2002.
53. *Карась А.* Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях. — К., Львів, 2003.
54. *Колодій А.* На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні. — Львів, 2002. — 276 с.
55. *Колодій А.* Політологія. Політика і суспільство. Держава і суспільство: Підруч. — К., 2000.
56. *Конституція України: Офіційне видання.* — К., 1996.
57. *Кремень В., Ткаченко В.* Україна у контексті глобалізму. — К., 1998.
58. *Кремень В., Ткаченко В.* Україна: шлях до себе. Проблеми суспільної трансформації. — К., 1998.
59. *Кремень В., Табачник Дм., Ткаченко В.* Україна: альтернативи поступу (критика історичного досвіду). — К., 1996.
60. *Крисаченко В. С., Степико М. Т., Власюк О. С. та ін.* Українська політична нація: генеза, стан, перспективи / За ред. В. С. Крисаченка. — К., 2004.
61. *Кухта Б.* З історії української політичної думки першої половини ХХ ст. — Л., 1999.
62. *Кухта Б.* Основи політичної науки: Підручник. — Т. 4. — К., 2000.
63. *Кухта Б., Теплоухова Н.* Політичні еліти і лідерство. — Л., 1995.

64. *Лазоренко О. В., Лазоренко О. О.* Теорія політології. — К., 1996.
65. *Лебон Г.* Психология народов и масс. — СПб., 1995.
66. *Липинський В.* Листи до братів-хліборобів. — Відень, 1926.
67. *Литвин В.* Політична арена України: дійові особи і виконавці. — К., 1994.
68. *Локк Дж.* Избранные философские произведения. — М., 1960.
69. *Макиавелли Н.* Избранные произведения. — М., 1982.
70. *Малишко М.* Конституції зарубіжних країн та України. — К., 2000.
71. *Мальгин А. В.* Украина: Соборность и регионализм. — Симферополь, 2005.
72. *Марченко М.* Политическая теория и политическая практика развитых стран, — М., 1992.
73. *Матвеев Р.* Теоретическая и практическая политология. — М., 1994.
74. *Миллс Р.* Властвующая элита. — М., 1978.
75. *Мир политики.* Суждения и оценки западных политологов. — М., 1992.
76. *Михальченко Н. И.* Украинское общество: трансформация, модернизация или лимитроф Европы? — К., 2001.
77. *Михальченко М.* Україна ХХІ століття: і знову пошук шляхів розвитку // Віче. — 2001. — № 1.
78. *Беловежье. Л. Кравчук.* Украина 1991–1995 / Н. Михальченко, В. П. Андрущенко. — К., 1996.
79. *Михальченко М. І., Журавський В. С., Танчер В. В.* Соціально-політична трансформація України: реальність, міфологеми, проблеми вибору. — К., 1997.
80. *Міхновський М.* Самостійна Україна. — К.; Л., 1991.

Додаткова

81. *Мурадян А.* Дзуликый Янус. Введение в политологию. — М., 1994.
82. *Мухаев Р. Т.* Теория политики. — М., 2005.
83. *Нариси з історії українського національного руху / За ред. В. Г. Сарбея.* — К., 1994.
84. *Національна ідея і соціальні трансформації в Україні / М. В. Попович, А. М. Єрмоленко, В. Б. Фадеєв та ін.* — К., 2005.

85. *Недюха М. П.* Системний аналіз історичних типів європейської ідеології. — Ірпінь, 2001.
86. *Недюха М.* Теоретико-методологічні проблеми законотворчості в контексті становлення громадянського суспільства в Україні // Інститут законодавства Верховної Ради України: Збірник наукових праць. — К., 2005.
87. *Недюха М. П.* Ліберально-демократична ідея як складова модернізаційного розвитку України // Культура і мистецтво у сучасному світі: Наукові записки КНУКіМ: Вип. 3 / Київський національний університет культури і мистецтв. — К., 2002.
88. *Недюха М. П.* Україна в контексті соціології ризику // Українознавство. — 2004. — № 3—4.
89. *Недюха М. П.* Україна в контексті концепції ризику Ульріха Бека: проблеми законотворчості // Україна — Німеччина: розвиток законодавства в рамках європейського права. Матеріали українсько-німецького правового семінару, м. Київ, 21—22 вересня 2005 р. — К., 2006.
90. *Никонов В. Л.* Республиканцы: от Никсона к Рейгану. — М., 1988.
91. *Обушний М. І., Коваленко А. А., Ткач О. І.* Політологія. Довідник. — К., 2004.
92. *Обушний М. І., Примуш М. В., Шведа Ю. Р.* Партологія: Навч. посібник. — К., 2006.
93. *Огієнко І.* Українська культура. — К., 1992.
94. *Основи політичної науки: Курс лекцій.* — Ч. 1: З історії політичної думки: від стародавності до наших днів / За ред. Б. Кухти. — Л., 1996.
95. *Основи політології: Конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей.* — Л., 1994. — Ч. 1—2.
96. *Основи политологии /* Под ред. А. Боднара. — К., 1991.
97. *Охримович Ю.* Розвиток української національно-політичної думки: від початку XIX ст. до Михайла Драгоманова. — Нью-Йорк, 1965.
98. *Павленко Н., Храмов Д.* Українська державність у 1917—1919 роках. — К., 1995.
99. *Платон.* Сочинения. — М., 1972. — Т. 1—3.
100. *Політичні структури та процеси в сучасній Україні /* За ред. Ф. М. Рудича, — К., 1995.
101. *Політологічний енциклопедичний словник.* — К., 1997.

102. *Політологія* / За ред. О. Семківа. — Л., 1994.
103. *Політологія* (кінець XIX — перша половина XX ст.) / За ред. О. І. Семківа. — Л., 1996.
104. *Політологія: Підручник* / За ред. Ю. С. Шемчушенка, В. Д. Бабкіна, І. С. Дзюбка. — К., 1997.
105. *Політологія. Підручник* / За заг. ред. І. Дзюбка, К. Левківського. — К., 1998.
106. *Політологія* посткомунізму: політичний аналіз посткомуністичних суспільств. — К., 1995.
107. *Політологічний енциклопедичний словник* / За ред. Ю. С. Шемчушенка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. — К., 2004
108. *Потульницький В.* Історія української політології. — К., 1992.
109. *Потульницький В.* Нариси з української політології (1819–1991). — К., 1994.
110. *Потульницький В.* Теорія української політології: Курс лекцій. — К., 1993.
111. *Поппер К.* Відкрите суспільство та його вороги: В 2 т. — К., 1994. — Т. 1–2.
112. *Почепцов Г. Г.* Как становятся президентами: Избирательные технологии XX века. — К., 1999.
113. *Практикум з політології* / За заг. ред. Ф. М. Кирилюка. — К., 2003.
114. *Пугачев В. П.* Введение в политологию: Учеб. для вузов. — М., 2000.
115. *Рассел В.* Практика и теория большевизма. — М., 1991.
116. *Рябов С.* Політологічна теорія держави. — К., 1996.
117. *Рябов С.* Політологія: Словник термінів і понять. — К., 1996.
118. *Себайн Дж., Торсон Т.* Історія політичної думки. — К., 1996.
119. *Скакун О.* Прогресивна політико-правова думка на Україні: ІХ ст. — 1917 р. — К., 1990.
120. *Скиба В., Горбатенко В., Туренко В.* Вступ до політології. — К., 1996.
121. *Современный консерватизм.* — М., 1994.
122. *Сорокин П.* Человек, общество, цивилизация. — М., 1992.
123. *Старосольський В.* Теорія нації. — Відень, 1992.
124. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї.* — Вип. 7. — Київ — Миколаїв, 2005.
125. *Тойнбі А.* Дослідження історії: У 2 т. — К., 1995.

126. *Токвиль А.* Демократия в Америке. — М., 1992.
127. *Тоталитаризм* в Европе XX века: Из истории идеологий, движений, режимов и их преодолении. — М., 1996.
128. *Тоталитаризм.* Исторический опыт Восточной Европы. — М., 1995.
129. *Україна — 2000 і далі:* геополітичні пріоритети та сценарії розвитку. — К., 1999.
130. *Українська* консервативна політологічна думка першої половини XX ст. — Л., 1998.
131. *Украина без Кучмы.* Год оранжевой власти. Январь 2005 — март 2006 года / Составители М. Погребинский, А. Толпыго. — К., 2007.
132. *Українська* державність у XX столітті. — К., 1996.
133. *Українська* суспільно-політична думка в XX столітті: Документи і матеріали: В 3 т. — Нью-Йорк, 1983.
134. *Українська* суспільно-політична думка у XX ст.: документи і матеріали / Упоряд. Т. Гунчак, Р. Солчаник. — К., 1994.
135. *Українська* політологія: витоки та еволюція: Навч. посіб. / За ред. Ф. М. Кирилюка. — К., 1995.
136. *Франко І.* Просоціалізм і марксизм: Рецензії статті. 1897–1906. — К., 1966.
137. *Фромм Э.* Бегство от свободы. — М., 1990.
138. *Хайек Ф. А.* Общество свободных. — Лондон, 1990.
139. *Хто є хто* в європейській та американській політології / За ред. Б. Кухти, А. Романюка, М. Поліщука. — Л., 1995.
140. *Хто є хто* в європейській та американській політичній науці: Малий політологічний словник. — 2-ге вид., перероб. і доп. — Л., 1997.
141. *Цимбалістий Б.* Тавро бездержавності. Політична культура українців. — К., 1994.
142. *Шаповал В.* Зарубіжний парламентаризм. — К., 1993.
143. *Шаповал В.* Конституційне право зарубіжних країн: Підруч. для студ. юрид. закл. — К., 1997.
144. *Шаповал Ю.* Людина і система: штрихи до портрету тоталітарної доби в Україні, — К., 1991.
145. *Шведа Ю.* Політичні партії. Енциклопедичний словник. — Л., 2005.

146. *Шергін С. О.* Азіатсько-тихоокеанський регіон: історія і сучасність: Навч. посіб. для студ. вузів. — К., 1993.
147. *Шумпетер Й. А.* Капіталізм, соціалізм, демократія. — К., 1995.
148. *Щокін Г.* Концепція соціального розвитку: висновки для України. — К., 2002.
149. *Чиркин В.* Конституционное право зарубежных стран: Учебник. — М., 1997.
150. *Юридична* енциклопедія. — К., 1998.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Сучасні політичні ідеології”	6
Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни “Сучасні політичні ідеології”	7
Питання для самоконтролю.....	14
Тести підсумкового контролю з курсу “Сучасні політичні ідеології”	18
Список літератури.....	22

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Везеренко</i>
Редактор	<i>Ю. А. Носачук</i>
Комп’ютерне верстання	<i>А. М. Голянда</i>

Зам. № ВКЦ-4531

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 30 пр.
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП
ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*